

k. 147. — 4) = विभूति ÇABDAR. im ÇKDr.

रुथ m. N. pr. eines Mannes MĀRK. P. 76, 24.

1. रुद्र, रोदिति (अश्रुविमोचने) Dhātup. 24, 59. P. 7, 2, 76. Vop. 9, 26. ved. auch रुदति; रोदिष्यति und रोत्स्यति (ÇAT. Br.); श्रोदीत् und श्रोदत् P. 7, 3, 98. fg. Vop. 8, 34, 9, 27. 1) jammern, heulen, weinen: त्वमेतावृद्धो जल-तश्चायोधयो रजस इन्द्र पौर RV. 1, 33, 7. रुदत्पः पुरुषे कृते AV. 11, 9, 14. 14, 2, 60. TS. 1, 5, 1, 1. TBr. 2, 2, 9, 4. ÇAT. Br. 9, 1, 1, 6. SHADY. Br. 5, 7, 10. ĀCV. GRHJ. 1, 6, 8. GOBH. 3, 3, 22. रोदिमि u. s. w. MBH. 3, 331. 2375. R. 5, 34, 21. Rt. 6, 26. VIKR. 83, 12. Spr. 28. KATHĀS. 11, 63. BHĀG. P. 1, 7, 47. MĀRK. P. 52, 4. PAÑĀT. 51, 11. 98, 15. HIT. 99, 4. VET. in LA. (III) 23, 20. रुदत्यश्रुमुखा गावः देवतानि रुदतीव BHĀG. P. 1, 14, 19. किञ्चिका विरुतेदीर्घे रुद-तीव R. 2, 96, 11. Spr. 575. रुदिमः HARIV. 10282. रुदत्तं प्ररुदति Spr. 5396. R. 1, 46, 20. 2, 64, 59. 5, 60, 17. RAGH. 8, 84. वाकावृद्धतः BHĀG. P. 1, 14, 13. रुदती ĀCV. GRHJ. 1, 8, 4. M. 3, 33. MBH. 3, 2107. 2374. 2376. 2424. 2687. 5, 5986. 6000. 7025. R. 1, 54, 2. 7 (mit der ed. Bomb. रुदती zu lesen). 4, 18, 4. 19, 6. MEGH. 110. ÇIÇ. 9, 34. KATHĀS. 13, 130. 25, 141. 29, 90. 31, 8. VET. in LA. (III) 17, 19. 24, 20. रुदती MBH. 3, 2686. R. 2, 40, 29. 3, 51, 42. 5, 26, 42. ÇĀK. 54, 15 (!). KATHĀS. 23, 139. HIT. 99, 3 (रु-दती ed. JOHNS. 2090). रोदती HARIV. 11035. रुदिहि P. 6, 4, 101, Sch. KA-THĀS. 11, 59. मा पिता रुद्र (क्रन्द MBH. 1, 6201 ed. Calc., aber रुद्र ed. Bomb.) BRĀHMAN. 3, 22. अरुदत् RAGH. 13, 59. धाराश्रुणा KATHĀS. 30, 27. मा रुद्रः R. 1, 46, 20. मा रोदीः MBH. 3, 593. R. GORR. 1, 47, 20 (रोधीः gedr.). MĀRK. P. 52, 5. BHĀG. P. 1, 7, 47. श्रोदीत् BHATT. 13, 71. 17, 48. श्रोदत् ebend. श्रोदिषीत् BHĀG. P. 10, 62, 35. श्रोद MBH. 3, 2352. 2685. R. 1, 2, 14. MĀRK. P. 52, 5. PAÑĀT. 50, 10. रुद्रुडः MBH. 2, 2616. R. 2, 41, 7. 57, 31, 81, 8. रोदिष्यति Spr. 28. रुदिवा P. 1, 2, 8. Vop. 19, 16. 26, 207. MBH. 3, 2750. R. 2, 72, 26. ÇĀK. 53, 22. BHATT. 3, 50. रोदिवा MBH. 13, 5410. रो-दितुम् ÇĀK. 126, v. 1. KATHĀS. 11, 63. 13, 127. 129. VET. in LA. (III) 14, 8. 21, 18. med.: रुदते MBH. 13, 748. HARIV. 11072 (S. 792). रुदामहे 4817. रुदत Spr. 5492. देवी रोदताम् MBH. 5, 7095. रोदमान N. (BRUCE) 11, 4. रुदमान MĀRK. P. 25, 10. रुदरे R. 2, 52, 19. pass. impers.: किमेवं रुद्यते भवता PAÑĀT. 98, 13. रुद्यमाने wenn geweint wird M. 4, 108. रुद्यमान MĀRK. 51, 80 fehlerhaft für रुदमान. रुदित n. das Jammern, Heulen, Weinen AK. 1, 1, 3, 35. 3, 4, 16, 98. H. 1402. HALĀJ. 3, 17. HARIV. 4817. किं ते विलपितेनैवं कृपां रुदितेन च R. 2, 44, 2. 103, 35 (विलापरुदिते ed. Bomb.). R. GORR. 2, 66, 14. ०शब्द 4, 20, 24. SUÇR. 1, 108, 17. RAGH. 14, 69. fg. MEGH. 82. Spr. 3991. VARĀH. BRH. S. 46, 25. 49. 51, 29. 68, 73. 86, 21. 97, 6. बालानां रुदितं बलम् BRAHMAVIV. P. im ÇKDr. (u. बल). KA-THĀS. 47, 47. DAÇAK. in BENF. Chr. 184, 10. pl. R. 5, 26, 39. Spr. 186. SĀH. D. 103. अरण्यं n. sg. und pl. ein Weinen in den Wald hinein so v. a. — vor tauben Ohren Spr. 2770. 98. — 2) bejammern, beweinen: मा वाघरुदौ रुद्रन् AV. 8, 1, 19. ज्ञीवं रुदति RV. 10, 40, 10. ÇAT. Br. 12, 4, 1, 4. 3, 8, 5, 1, 17. 14, 4, 2, 19. यथेयं स्त्री पौत्रमघं न रोदात् PĀR. GRHJ. 1, 5. Einschießel nach ĀCV. GRHJ. 1, 13. माहं पुत्र्यमघं रुद्रम् KAUSH. Up. 2, 8; vgl. न पुत्रोदं रोदिति, मा पुत्रोदं रुद्रम् KHĀND. Up. 3, 13, 2. तं रुदति MBH. 5, 1547. मा मृतं रुदती भव R. 2, 74, 2. 6, 82, 11. BHATT. 5, 5. रुदित von Thränen benetzt MBH. 13, 1577; vgl. u. अत्र.

— caus. रोदयति jammern —, heulen —, weinen machen: पृषाम् RV.

VI. Theil.

10, 67, 6. अन्नमतीत्यारोदयन्मुषायन् 99, 5. ÇAT. Br. 11, 6, 2, 7. 14, 6, 9, 5.

KHĀND. Up. 3, 16, 3. MBH. 13, 748. KUMĀRAS. 5, 56. UTTARAR. 66, 3 (85, 3).

— desid. रुद्रिषति P. 1, 2, 8. Vop. 19, 16. — Vgl. रुद्रिषु.

— intens. heftig jammern u. s. w.: रोद्रुद्यथाम् MBH. 1, 6182 (nach der Lesart der ed. Bomb.). रोद्रुद्यमान BRĀHMAN. 1, 4. रोद्रुद्यमाण MBH. 1, 6112). BHATT. 3, 29. रोद्रुदती MBH. 3, 11092 (S. 572). HARIV. 4818. — Vgl. रोद्रुदा.

— अनु 1) hinterdrein weinen NALOD. 3, 32. — 2) weinen um, über; mit acc. ad ÇĀK. 135. — 3) Jmd (acc.) nachjammern, in Jmdes Jammern einstimmen: अलिपङ्क्तिः — विरुते: करुणस्वनेरियं गुरुशोकामनुरोदती-व(!) माम् KUMĀRAS. 4, 15. — flere R. 2, 55, 21 ed. Seramp. nach WESTERGAARD und BOPP.

— अभि jammern einen Laut ausstossen: भृङ्गराजाभिरुदिताः — मधुरस्वराः R. 3, 79, 13. — Vgl. अभिरुद्र.

— अत्र Thränen fallen lassen auf: अत्ररुदित worauf Thränen gefallen sind MBH. 13, 4367.

— उपा bejammern, beweinen; mit acc. BHATT. 2, 4.

— प्र zu jammern —, zu heulen —, zu weinen anfangen; laut jam- mern, heulen ÇĀKH. GRHJ. 1, 15, 2. श्रानः प्ररुदत्त इव VARĀH. BRH. S. 46, 68. प्ररुदत्तम् R. GORR. 1, 47, 20. रुदत्तमन्यः प्ररुदनुपैति 5, 60, 17. प्ररुद MBH. 1, 5218. 6199. 3, 2724. 2919. 2947. R. 5, 36, 25. KATHĀS. 97, 43. प्रा- रुदन् BHATT. 17, 71. प्ररोदीत् KATHĀS. 61, 22. प्ररुद्य 97, 33. Verz. d. Oxf. H. 237, a, N. 3. न गर्भस्थः प्ररोदिति SUÇR. 1, 319, 20. जगाम मातुः प्र- रुदन्मकाशम् weinend BHĀG. P. 4, 8, 14. प्ररुदती MBH. 2, 2626. KATHĀS. 13, 128. प्ररुदती BHĀG. P. 9, 10, 24. अथाकस्मात्प्रवृते तया साद्या प्ररो- दितुम् KATHĀS. 10, 36. रुदत्तं प्ररुदति so v. a. weinen mit dem Weinenden Spr. 5396. प्ररुदित der angefangen hat zu weinen d. i. weinend MBH. 1, 6200. R. GORR. 1, 17, 11 (22 SCRL.). 2, 83, 18. 123, 5. 6. 7, 49, 5. VIKR. 153. KATHĀS. 72, 8. 101, 209.

— वि laut jammern, — heulen, — weinen: शैलुषीव विरोदिषि MBH. 4, 494. BHĀG. P. 1, 18, 40. व्यरुदन्देवलिङ्गानि 3, 17, 13. विरुदित n. lautes Jammern, — Weinen UTTARAR. 56, 18 (73, 11).

2. रुद्र (= 1. रुद्र) adj. jammern, heulend, weinend; s. अघ०, भव०. रुद्रय (von 1. रुद्र) Up. 3, 114. m. Kind Comm.; Hund (कुक्कुर) UṆĀ- DIK. im ÇKDr. H. an. 3, 319 (अनु). Hahn (कुक्कुर) ebend. — Vgl. रुवय. रुद्रन (wie eben) n. das Jammern, Weinen HARIV. 7583. st. des gram- matischen रोदन wegen des näheren Anklangs an रुद्र gebraucht.

रुद्रतिका und रुद्रती f. die Weinende, Bez. eines best. kleinen Strau- ches, der Saft träufelt, = अमृतस्रवा RĪGĀV. im ÇKDr.

रुद्र 1) adj. partic. s. u. 2. रुध्. — 2) N. pr. einer Stadt Verz. d. Oxf. H. 251, b, 15.

रुद्रक n. Citrone NILAK. zu HARIV. 8443. vielleicht fehlerhaft für रुचक. रुद्रमूत्र adj. an Harnverhaltung leidend SUÇR. 1, 120, 10.

रुद्रं UṆĀDIS. 2, 22. 1) adj. nach den Comm. von रु oder रुद्र mit oder ohne ऋ (= रु) u. s. w. heulend, heulen machend, mit Gebrüll laufend, schrecklich; oder Uebel vertreibend, zu preisen u. s. w. Nach unserer Ansicht hängt das Wort wurzelhaft zusammen nicht bloss mit रोदती, das die Comm. selbst als fem. zu रुद्र kennen, sondern auch mit रोद-